

INFORMACE PRO PACIENTY – AMBULANTNÍ OPERACE ŠEDÉHO ZÁKALU

Co je katarakta (šedý zákal)?

Katarakta znamená zkalení původně čiré nitrooční čočky. Zkalená čočka brání průchodu světla a tím dopadu ostrého obrazu na sítnici. Pacient se zkalenou čočkou vidí kvalitativně hůře a to v závislosti na charakteru a stupni zkalení. Mírné zkalení čočky nemusí být pacientem zaregistrováno. Postupující zákal vede přes dyskomfort vidění k častým doprovodným příznakům: změna v dioptriích, pokles zrakové ostrosti, citlivost na slunečný jas, rozptyl kolem světla, zkreslený obraz, stíny, dvojitě vidění, zhoršení kontrastu, porucha barvocitu... Rychlost zkalení je individuální, částečně závislá na rizikových faktorech jako je věk, pohlaví, onemocnění, Katarakta je buď vrozená, nebo získaná. U populace 65-75 let se katarakta vyskytuje nejčastěji, ale může se objevit v každém věku.

Jaké jsou možnosti léčby?

Jedinou možností zůstává operační zákrok, při kterém se zkalená lidská čočka nahradí čočkou umělou. Tedy v současné době neexistují žádné kapky, léky, brýle, které by šedý zákal mohly zastavit, nebo přímo vyléčit. Operační zákrok doporučujeme u poklesu zrakové ostrosti, která pacienta obtěžuje v jeho osobním i pracovním životě. Je pravdou, že u většiny šedých zákalů nehrozí nebezpečí z prodlení, ale u velmi pokročilého zákalu může vést ke zvýšení rizika operačních komplikací.

Co je podstatou operace katarakty?

Na našem pracovišti provádíme operaci katarakty ambulantně a v místním znečistlivění (topická anestézie). S příchodem pacienta k operačnímu zákroku, sestřička, kapkami pro rozšíření zornice a znečistlivění povrchu oka, začne připravovat určené oko k operaci. Těsně před operací se oko a jeho okolí očistí dezinfekcí, obličej se překryje sterilní rouškou, oční víčka se fixují rozvěračem. Operace se provádí pod mikroskopem. Malým, 2mm řezem v okraji rohovky zavádí chirurg nástroje důležité pro odstranění zákalu a pro vložení umělé nitrooční čočky. Výhodou malého řezu je nízké riziko operačních komplikací a hermetické uzavření rány bez potřeby šít. Odstranění zákalu se provádí metodou fakoemulzifikace, kdy vysokofrekvenčním ultrazvukem dochází k rozmělnění jádra čočky na částičky, které se následně odstraní řízeným podtlakovým odsátím. Do zbytku vyčištěného čočkového pouzdra se pak vloží umělá nitrooční čočka o dioptrické síle původní lidské čočky. Samotné operaci předchází speciální oční vyšetření, pohovor pacienta s očním lékařem a interní předoperační vyšetření.

Jaký je výběr umělých nitroočních čoček?

Umělé čočky jsou vyrobené z průhledné, měkké, flexibilní umělé hmoty, která je biokompatibilní. **Monofokální umělé nitrooční čočky** (čočky s jednou optickou mohutností) umožňují kvalitní vidění do dálky zcela bez brýlí nebo jenom s minimální korekcí. Brýlí je však zapotřebí na čtení. **Torické nitrooční čočky** jsou také monofokální, ale dokážou kromě náhrady odstranění šedého zákalu korigovat i rohovkový astigmatismus. **Multifokální umělé nitrooční čočky** umožňují kvalitní vidění jak do dálky, tak na střední vzdálenost i do blízka. Lze je doporučit těm, kteří často mění pohledovou vzdálenost. Dlouhodobé zkušenosti potvrzují spokojenost u lidí všech věkových skupin. Snadno akceptovatelným lehkým dyskomfortem je pokles kontrastní citlivosti a s ní snížená kvalita vidění za šera a v noci. **Akomodační nitrooční čočky**, jsou sice monofokální čočky, ale jejich tvar umožňuje přirozeným silám v oku mírný pohyb tak, aby při pohledu na blízky i vzdálený bod bylo dosaženo jasné vidění. Samozřejmě, že pacient tento pohyb vůbec nevnímá, jenom vidí lépe

na všechny vzdálenosti, s preferencí dálky a střední pracovní vzdálenosti. Konkrétní typy námi používaných umělých nitroočních čoček s popisem uvádíme na webových stránkách www.ocp.cz

Mohou, v souvislosti s operací katarakty, vzniknout komplikace?

Jako u jiné operace i zde existuje určité riziko operačních komplikací, vlivem kterých může dojít k přechodnému poklesu kvality vidění, v ojedinělých případech k trvalému. Mezi **operační komplikace** patří např. porušení pouzdra čočky, posun (luxace) jádra čočky do sklivce, vzestup nebo pokles nitroočního tlaku, nitrooční krvácení. Je na zkušenosti chirurga, který dokáže situační problém vyřešit tak, aby pacientovi byla zachována výsledná kvalita vidění jako při normálním průběhu operace. V ojedinělých případech komplikovanějšího průběhu operace se nitrooční čočka ihned do oka nevkládá, ale později, v době vhodnější pro bezpečnou implantaci. Mezi **pooperační komplikace**, které jsou přechodné, počítáme dekompenzaci rohovky a zvýšený nitrooční tlak. S úpravou léčby, už po několika dnech, dojde k zlepšení nálezu. Jenom výjimečně může dojít k trvalé dekompenzaci rohovky, která se řeší následnou transplantací rohovky. Nepředpokládanou pooperační refrakční odchylku lze dořešit laserovou korekcí, výjimečně výměnou nitrooční čočky. K dalším pooperačním komplikacím může dojít na sítnici: je to vznik cystoidního makulárního edému sítnice nebo vznik odchlípení sítnice. Nejzávažnější komplikací, která se vyskytuje v méně než 0,1% operovaných očí, je pooperační nitrooční zánět, který včasným rozpoznáním a následní léčbou může zabránit ztrátě zraku. Postupné zhoršování vidění v průběhu několika měsíců-let od operace, způsobeno zahuštěním zadního pouzdra čočky, označeného pojmem sekundární katarakta (následná katarakta) lze zcela obnovit jednoduchým laserovým zákrokem (YAG laser), který se provádí ambulantně a je nebolestivý.

Co se doporučuje a nedoporučuje po operaci katarakty?

Po operaci je nutné dodržovat přesný harmonogram kapání kapek do operovaného oka, které jednak chrání oko před vznikem zánětu a jednak urychlují hojení.

Nedoporučujeme fyzickou námahu po dobu 4 týdnů, pobyt v prašném prostředí, v bazéně, v sauně. Chůze, běžné každodenní úkony, čtení, práce s počítačem, dívání se na televizi nevadí. Ke stabilizaci vidění u monofokálních čoček dochází za 3-4 týdny, v případě multifokálních a akomodačních čoček za 10-12 týdnů (doba neuroadaptace).

Je operace katarakty hrazená pojišťovnou?

Operace katarakty (fakoemulzifikace s implantací měkké nitrooční čočky) je našim pracovišti plně hrazená:

- 111 – Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP)
- 201 – Vojenská zdravotní pojišťovna (VOZP)
- 205 – Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (ČPZP)
- 207 – Oborová zdravotní pojišťovna (OZP)
- 209 – Pojišťovna ŠKODA
- 211 – Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra (ZP MVČR)
- 217 – Zdravotní pojišťovna METAL-ALIANCE (M-A)
- 222 – Česká národní zdravotní pojišťovna
- 228 – Zdravotní pojišťovna Média

S dalšími doplňujícími otázkami se na naše lékaře neváhejte obrátit.

OČNÍ CENTRUM PRAHA a.s.

www.ocp.cz (diskuzní fórum)

Bezplatná infolinka: 800 100 210